

Factor Analysis Active Learning Competencies of Teachers at the Roi-Et Primary Educational Service Area Office

Chusana Singsathit , Athit Athan and Atchariya Promptow

Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand

E-mail: thechusanas101@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-4464-8142>

E-mail: athit.athan@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-4002-5311>

Email: atchariya.dee@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-2184-3938>

Received 01/07/2024

Revised 06/08/2024

Accepted 02/09/2024

Abstract

Background and Aims: Active learning increases student engagement and makes learning more dynamic and interactive, so teachers' ability to plan and facilitate it is essential. Along with fostering critical thinking and problem-solving abilities, this competency equips students for challenges they may face in the real world. Thus, the objectives of this research are: (1) To study the components of active learning competencies of teachers under the jurisdiction of Roi Et Primary Educational Service Area Office and 2) To study the active learning competencies of teachers under the Roi Et Primary Educational Service Area Office.

Methodology: The sample group used in this study consists of teachers hired by the Office of the Primary Education Service Area, Roi Et, for the 2023–2024 school year, which came from the Office of the Primary Education Service Area, Roi Et, determining the sample size of 380 individuals through stratified random sampling from teachers in each school area. A 5-level rating scale questionnaire with a reliability value of .96 serves as the data collection tool. The statistics used in data analysis include mean, standard deviation, principal component extraction using the Principal Component Method, exploratory factor analysis (EFA) by rotating the axis (Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization) and rotating the axis with varimax to collect or reduce the observed variables.

Result: Exploratory Factor Analysis (EFA) has a cumulative variance component weight of 80.951 at the 0.05 level of statistical significance. The variables that were noted are as follows: (1) In terms of learning design, it was found that teachers have a high level of proactive learning management competency. When considering each item, the top 3 items with the highest mean values are: teachers set learning objectives, followed by teachers set appropriate teaching time, and teachers improve teaching and learning. (2) In terms of learner-centered learning management, it was found that teachers have a high level of proactive learning management competency. When considering each item, the top 3 items with the highest mean values are: teachers study learners' needs or interests by allowing learners to participate in learning, followed by teachers using teaching media to practice thinking, problem-solving, and knowledge discovery,

and teachers using teaching media to practice thinking, problem-solving, and knowledge discovery. (3) In terms of using and developing learning media, it was found that teachers have a high level of proactive learning management competency. When considering each item The top 3 items with the highest mean values are: Teachers select teaching media that match the characteristics of the lesson content, followed by: Teachers analyze the characteristics and nature of the learners, and Teachers select teaching interesting media and attract attention. (4) In terms of learning assessment, it was found that teachers have a high level of proactive learning management competency. When considering each item, the top 3 items with the highest mean values are: Teachers determine the characteristics they want to measure according to the learning objectives, followed by: Teachers determine assessment objectives that are consistent with the learning objectives, and Teachers compile and integrate various data from all items measured.

Conclusion: The analysis of the components of the survey of the competence of active learning management of teachers under the Office of the Primary Education Area, Roi Et, found that it consists of 4 components, 44 variables, with weights, components between 0.528 and 0.864, consisting of learning design, learning management that focuses on learners, use and development of learning media, measurement, and evaluation of learning outcomes.

Keywords: Factor analysis; Active learning management; Learning competencies

การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ร้อยเอ็ด

ชัชณะ สิงห์สถิตย์ , อาทิตย์ อาจหาญ และ อัจฉริยา พรหมท้าว

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมช่วยเพิ่มการมีส่วนร่วมของนักเรียนและทำให้การเรียนรู้มีความเป็นพลวัตและมีการโต้ตอบกันมากขึ้น ดังนั้นความสามารถของครูในการวางแผนและอำนวยความสะดวกจึงมีความสำคัญ นอกจากจะส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และความสามารถในการแก้ปัญหาแล้ว ความสามารถนี้ยังช่วยให้นักเรียนสามารถรับมือกับความท้าทายที่อาจเผชิญในโลกแห่งความเป็นจริงได้อีกด้วย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และ (2) เพื่อศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ระเบียบวิธีการวิจัย: กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด ประจำปีการศึกษา 2566 ซึ่งได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 380 คน โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จากครูผู้สอนในเขตพื้นที่โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เมื่อได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างแล้ว ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) โดยวิธีแบบหมุนแกน (Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization) ทำการสกัดองค์ประกอบ ด้วยวิธีวิเคราะห์ส่วนหลักสำคัญ (Principal Component Method) และหมุนแกนแบบแปรผันเพื่อรวบรวมหรือลดกลุ่มตัวแปรที่สังเกตได้

ผลการวิจัย: องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบของความแปรปรวนสะสม 80.951 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้กลุ่มตัวแปรสังเกตได้จัดอยู่ในองค์ประกอบดังนี้ (1) การออกแบบการเรียนรู้ พบว่า ครูผู้สอน มีระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ครูผู้สอนกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ รองลงมา คือ ครูผู้สอนกำหนดระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม และ ครูผู้สอนมีการปรับปรุงการเรียนการสอน (2) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ครูผู้สอน มีระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ครูผู้สอนศึกษาความต้องการหรือความสนใจของผู้เรียนโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ รองลงมา คือ ครูผู้สอนใช้สื่อการสอนเพื่อฝึกการคิด การแก้ปัญหาและการค้นพบความรู้ และ ครูผู้สอนใช้สื่อการสอนเพื่อฝึกการคิด การแก้ปัญหาและการค้นพบความรู้ (3) การใช้และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ พบว่า ครูผู้สอน มีระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ครูผู้สอนเลือกสื่อการสอนที่ตรงกับลักษณะของ เนื้อหาของบทเรียน รองลงมา คือ ครูผู้สอนวิเคราะห์คุณลักษณะและธรรมชาติ ของผู้เรียน และ ครูผู้สอนเลือกสื่อการสอนที่มีลักษณะน่าสนใจและดึงดูดความสนใจ (4) การวัดประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า

ครูผู้สอน มีระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 3 อันดับแรก คือ ครูผู้สอนกำหนดคุณลักษณะที่ต้องการวัดตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ รองลงมา คือ ครูผู้สอนกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องจุดประสงค์ของการเรียนรู้ และครูผู้สอนประมวลและผสมผสานข้อมูลต่าง ๆ ของทุกรายการที่วัดได้

สรุปผล: สรุปผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด พบว่า ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 44 ตัวแปร มีน้ำหนัก องค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.528 ถึง 0.864 ประกอบด้วย การออกแบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ การวัดประเมินผลการเรียนรู้

คำสำคัญ: การวิเคราะห์องค์ประกอบ; การจัดการเรียนรู้เชิงรุก; สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคมในยุคปัจจุบัน และในอนาคต โลกจะเปลี่ยนแปลงเติบโต และเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็วในทุกมิติ และ เป็นไปในทิศทางที่หลายคนอาจคาดไม่ถึง ซึ่งเกิดจากหลายเหตุผล โดยเฉพาะในปัจจุบันมีความก้าวหน้าทาง เทคโนโลยี ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต เศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และที่สำคัญคือ การจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อการพัฒนาบุคคลให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดี การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อการศึกษาและการเรียนรู้มีหลายด้าน เช่น ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ผู้คนสามารถเข้าถึงเนื้อหาข้อมูลได้อย่างสะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ทำให้การเรียนรู้เนื้อหาจากครุมีความจำเป็นน้อยลง แต่สิ่งที่ผู้เรียนควรจะมีเพิ่มมากขึ้นคือการพัฒนา “ทักษะและกระบวนการ” ที่จำเป็นต้องใช้ในการจัดการกระทำกับข้อมูลให้มีความหมายและสามารถนำไปใช้ประโยชน์กับชีวิตของตนเองได้ (คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, 2562) การมีความรู้เพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอต่อการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งจะมาในรูปแบบที่หลากหลายและไม่สามารถคาดการณ์ได้ ดังนั้นทักษะและสมรรถนะในการแก้ปัญหาจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับบุคคล เพื่อให้สามารถ ปรับตัวได้เท่าทันกับสังคมและการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ตัวอย่างของทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and innovation skills) เช่น การคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and innovation) การคิดแบบมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา (Critical thinking and problem solving) การสื่อสาร(Communication) และความร่วมมือ (Collaboration) เป็นต้น (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2564) ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม รวมถึงการเปลี่ยนผ่าน สู่ดิจิทัล (digital transformation)

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของไทยยังคงเป็นปัญหาใหญ่ที่นักการศึกษาต่างพยายามหาทางออกเพื่อให้การจัดการศึกษาของไทยมีคุณภาพ แต่ทว่าการดำเนินการยกระดับคุณภาพการศึกษาทั้งที่เกิดจากนโยบายของภาครัฐ หรือ เอกชน ยังไม่สามารถส่งผลให้การจัดการศึกษาของไทยมีระดับคุณภาพใกล้เคียงอารยประเทศ (อัมมาร สยามเวลา, 2554) ไม่ว่าจะเป็นปัญหา ในเรื่องของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา คุณภาพของผู้เรียน คุณภาพครูผู้สอน รวมทั้งยังมีปัญหาเรื่องครูไม่ครบชั้นเรียน การเรียนรู้ในปัจจุบัน ยังคงใช้การจดจำความรู้และไม่เคยได้นำไปใช้ จึงเข้าใจในระดับผิวเผิน ไม่รู้ลึกไม่รู้จักจริง ไม่รู้จักตนเอง ไม่รู้จักศักยภาพและความถนัดของตน ไม่เห็นคุณค่าของการเรียน และ การเรียนไม่มีความหมายต่อตนเองและชีวิตของตน และ จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา พบว่า คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนไทยยังต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และจากโครงการ

ประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (Program for International Student Assessment หรือ PISA) รอบปี 2018 จาก 79 ประเทศทั่วโลก พบว่า คะแนนวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ ของประเทศไทยมีแนวโน้มคงที่ เมื่อเทียบกับปีก่อน ๆ แต่คะแนนการอ่านลดลง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าความฉลาดรู้ (Literacy) หรือสมรรถนะในการเชื่อมโยงความรู้ เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ หรือปัญหา การหาคำตอบ แสดงเหตุผล หรือลงข้อสรุปได้อย่างมีวิจารณญาณ สามารถสื่อสารได้อย่างเหมาะสม ของนักเรียนไทยยังอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย (สินีนาฏ จันทะภา, 2564) คุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับที่ไม่น่าพึงพอใจ เมื่อดูจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้าน (O – NET) ในช่วงปีการศึกษา 2563-2565 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี พบว่า คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับชาติ ซึ่งเห็นได้ชัดเลยว่าผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้

จากการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีในแต่ละเขตพื้นที่ พบว่า มีหลายปัจจัยที่ส่งผลให้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้าน (O – NET) ต่ำกว่าเกณฑ์ ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าจะเป็นหนึ่งในสาเหตุ ทำให้ผลคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านลดลงต่ำลง ที่ผ่านมามีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนยังคงเป็นรูปแบบท่องจำ ไม่ค่อยมีสื่อการสอน และไม่ได้มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาเหตุของปัญหานี้ก็น่าจะเกิดมาจากการที่ครูผู้สอนยังไม่มีความเข้าใจในการสอนแบบที่เหมาะสมกับนักเรียนที่ต้องเน้นให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ อีกทั้งครูผู้สอนขาดความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกว่าจะสามารถส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้นได้ ครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังจัดการเรียนรู้ในรูปแบบเดิม ๆ คือการเน้นเนื้อหาความรู้ (Passive) มากกว่าการเรียนรู้ที่ผู้เรียนลงมือกระทำด้วยตนเอง (Active) ครูมีส่วนสำคัญของการปฏิบัติกิจกรรมในการจัดการเรียนรู้มากกว่าการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน นอกจากนี้รูปแบบการสอนของครูนั้น ยังไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เกิดการสร้างสรรคและค้นหาความรู้ด้วยตนเอง หรือเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเองผ่านการจัดการเรียนรู้ของครูดังกล่าว จึงส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

การศึกษาเป็นเครื่องมือที่ใช้พัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกในสังคม เพื่อให้ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีทักษะชีวิต และพร้อมที่จะสามารถเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ ในโลกปัจจุบันได้อย่างมีภูมิคุ้มกัน ทั้งนี้ แนวทางการจัดการเรียนรู้และการแสวงหาความรู้แบบเดิมมีการปรับเปลี่ยนไปจากเดิมที่มีครูผู้สอนนั้นเป็นแค่ผู้ถ่ายทอดความรู้สู่ผู้เรียนฝ่ายเดียวเปลี่ยน บทบาทใหม่สู่รูปแบบการเรียนรู้ ที่นักเรียนสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองเพิ่มมากขึ้น ดังปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา ซึ่งระบุข้อความว่า ผู้เรียนทุกคนนั้นสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด การจัดการศึกษาจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาได้ตามธรรมชาติของผู้เรียนและเต็มศักยภาพในการรับความรู้และประสบการณ์ที่ครูผู้สอนได้จัดให้ ทั้งนี้สถานศึกษาจะต้องมีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และกระบวนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และจัดการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระในการจัดกิจกรรมนั้นจะต้อง มีความสอดคล้อง เข้ากับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคล มีการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการความรู้ การเผชิญสถานการณ์ลักษณะต่างๆ รู้จักประยุกต์ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาผ่านการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียน เรียนรู้โดยประสบการณ์จริง ฝึกฝนมุ่งปฏิบัติให้ทำ และต้องทำเป็น รักเรียนรู้และใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็น กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามหลักการสร้างสรรค์ทางปัญญา ที่เน้นกระบวนการของได้มาซึ่งความรู้ มากกว่าเนื้อหาสาระวิชา ช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนมีทักษะในการเรียนรู้ และเชื่อมโยงเนื้อหาความรู้และสามารถสร้างองค์ความรู้ให้เกิดขึ้นด้วยตนเองได้ โดยผ่านกิจกรรมการลงมือปฏิบัติจากสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มีครูผู้สอนเป็นผู้แนะนำส่งเสริมและอำนวยความสะดวกผู้เรียนให้การเรียนรู้เกิดขึ้น โดยกระบวนการคิดขั้นสูง โดยผู้เรียนต้องสามารถคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์จากสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้การเรียนรู้เป็นสิ่งที่มีความหมายและนำไปใช้ในสถานการณ์

อื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสอนเชิงรุกเป็นการเรียนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนการสอน สร้างแรงกระตุ้นให้ผู้เรียน ผ่านกระบวนการเรียนรู้ผ่านการคิดระดับสูง (Higher – order thinking) นอกจากการฟัง แล้วผู้เรียนจะต้องมีการทำกิจกรรมการอ่าน เขียน ถามคำถาม ลงมือปฏิบัติและอภิปรายร่วมกัน ทั้งนี้อาจต้องอาศัยพื้นฐานความรู้เดิมและประสบการณ์เดิมและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ (สถาพร พุทธิพิฏฐกุล, 2558) การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้กระบวนการหนึ่งที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งนอกจากจะสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แล้วยังสอดคล้องกับสภาพสังคมในยุคปัจจุบันที่เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) ทั้งนี้เพราะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียน เรียนรู้อย่างมีความหมายโดยการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งครูจะต้องปรับเปลี่ยนบทบาท และลดการป้อนข้อความที่มีเพียงแต่ลักษณะข้อความ แก่ผู้เรียนโดยตรงลง แต่ไปเพิ่มในส่วนของการจัดการ การจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความสนใจมีความกระตือรือร้นในการจะทำกิจกรรมต่างๆ มากขึ้น ผ่านรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน การเขียน การอภิปรายกับเพื่อน ๆ ภายในชั้นเรียน (สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) การจัดการเรียนรู้เชิงรุกยังเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เด็กได้ลงมือทำและเห็นผลจริง ๆ โดยเด็กสามารถเรียนรู้ร่วมกันอย่างตื่นตัวการจัดการเรียนรู้เชิงรุกจึงน่าจะเป็นคำตอบสำคัญของการยกระดับคุณภาพการศึกษาไทย

จากการศึกษาข้อมูล หลักฐานและงานวิจัยต่าง ๆ พบว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างมีความหมาย มีการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ โดยมีครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Facilitator) มีการสร้างแรงบันดาลใจ ให้คำปรึกษาดูแลแนะนำมีบทบาทสำคัญในหน้าที่ (Coach & Mentor) คิดค้น ค้นคว้าหาเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย (Meaningful learning) ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ มีความเข้าใจในตนเอง ใช้สติปัญญาวิเคราะห์ สร้างสรรค์ ผลงานนวัตกรรมที่บ่งบอกถึงการมีสมรรถนะสำคัญในศตวรรษที่ 21 มีทักษะวิชาการ ทักษะชีวิตและทักษะวิชาชีพ บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ตามระดับช่วงวัย การเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนการสอน ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยต้องคำนึงถึงความรู้เดิมและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้เรียนจะถูกปรับเปลี่ยนบทบาทจากเดิมเป็นผู้รับความรู้เพียงอย่างเดียว สู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ใหม่ ๆ ผ่านการทำกิจกรรมการเรียนการสอน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด มีนโยบายในการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างหนึ่งสำหรับสำหรับครูผู้สอนที่จะต้องมีการสร้างและพัฒนาสมรรถนะของครู ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุก ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มีการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้น กระบวนการคิด การแก้ปัญหาเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และสามารถเชื่อมโยงความรู้จากสื่อต่างๆ เพื่อนำไปสู่การคิดแก้ไขปัญหาที่เผชิญและ ทักษะชีวิตในอนาคต ด้วยการนำเอาเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายน่าสนใจมาใช้ออกแบบแผนการสอนและกิจกรรมท้าทาย กระตุ้น ผู้เรียนให้อยากมีส่วนร่วมและส่งเสริมการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนในห้องเรียนรวมถึงผู้เรียนกับผู้สอน ให้มีแนวทางใหม่ๆ ที่ความเหมาะสมกับยุคสมัย ตอบสนองผู้เรียนในยุคที่มีความเปลี่ยนแปลงผ่านของข้อมูลทางดิจิทัล การสอนของครูจะต้องอาศัยความรู้และ กระบวนการที่เหมาะสมในการจัดการความรู้ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และการพัฒนาตามศักยภาพให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด ครูผู้สอนต้องมีการแลกเปลี่ยนความรู้ และแสวงหาแนวทางใหม่ๆ ในการพัฒนาตนเองให้ที่มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งหวังให้ผลที่เกิดขึ้นจะสามารถ นำมาใช้ เพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ ถือเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้สอนนั้นจะต้องมีความพร้อม และสามารถจัดให้ผู้เรียนอย่างเหมาะสม ภายหลังจากการจัดการเรียนรู้สิ่งที่ผู้เรียนจะต้อง

รู้และครูผู้สอนจะต้องได้ คือ องค์ความรู้ใหม่ และจะต้องสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้มานั้นต้องรู้จักปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้และส่งผลต่อการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

จากประเด็นความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยมีความสนใจที่ศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ได้บ้างที่ส่งผลต่อสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้เป็นแนวทางให้สถานศึกษา หน่วยงานทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายซึ่งต้องมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนที่จะเป็นทรัพยากรสำคัญของประเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของครูผู้สอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ให้พร้อมที่จะพัฒนานักเรียนให้สามารถสร้างองค์ความรู้ผ่านกระบวนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งนำความรู้และทักษะที่มีไปปรับใช้ได้ในสถานการณ์ปัจจุบันที่จะต้องเผชิญได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด

การทบทวนวรรณกรรม

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ได้แก่การดำเนินการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการคิด การปฏิบัติ การได้รับการปรึกษาชี้แนะ การนำความรู้ไปใช้ การถอดบทเรียน การสะท้อนคิด รวมทั้งการมีปฏิสัมพันธ์ การทำงาน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น เกิดแรงบันดาลใจ เกิดทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ค้นพบ ศักยภาพด้วยตนเอง สามารถสร้างความรู้ ความเข้าใจ ความเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) แนวคิดของคำว่า “Active participation” ระบุว่า “ การมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัว (ทิตนา แคมมณี, 2553) ได้ขยายความมาจากศัพท์ภาษาอังกฤษคือ Active participation ซึ่งหมายถึงการมีส่วนร่วมที่ผู้เรียนเป็นผู้จัดกระทำต่อสิ่งเร้า (สิ่งที่เรียนรู้) มิใช่เพียงรับสิ่งเร้าหรือการมีส่วนร่วมอย่างเป็นผู้รับ (Passive participation) เท่านั้น การมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัวที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริงได้คือการเป็นต้นตัว ที่เป็นไปอย่างรอบด้าน ทั้งด้านกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ เพราะพัฒนาการ ทั้ง 4 ด้าน มีความสัมพันธ์ ต่อกันและกัน และส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด, 2564)

1. การมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัวทางกาย (active participation: physical) คือ การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวร่างกายทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลายเหมาะสมกับวัย ฐานะของผู้เรียน เพื่อช่วยให้ร่างกายและประสาทรับรู้ตื่นตัว พร้อมทั้งจะรับรู้และเรียนรู้ได้ดี
2. การมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัวทางสติปัญญา (active participation: intellectual) คือ การให้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวทางสติปัญญา หรือสมอง ได้คิด ได้กระทำ โดยใช้ความคิด เป็นการใช้สติปัญญาของตนสร้างความหมาย ความเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้
3. การมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัวทางอารมณ์ (active participation: emotional) คือ การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวทางอารมณ์ หรือความรู้สึก การเกิดความรู้สึกของ บุคคลจะช่วยให้การเรียนรู้มีความหมายต่อตนเอง และต่อการปฏิบัติมากขึ้น
4. การมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัวทางสังคม (active participation: social) คือ การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวทางสังคม หรือมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่นและ สิ่งแวดล้อม

รอบตัว จะช่วยขยายขอบเขตของการเรียนรู้ของบุคคลให้กว้างขวางขึ้น และการเรียนรู้จะเป็น กระบวนการที่สนุก มีชีวิตชีวามากขึ้น หากผู้เรียนได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น” หากผู้สอน/ครูสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ โดยมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างตื่นตัวทั้ง 4 ด้าน คือ ได้ เคลื่อนไหวปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ (กาย) ได้ใช้ ความคิด(สติปัญญา) ได้มีปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น (สังคม) และเกิดอารมณ์ ความรู้สึกอันจะช่วยให้ การเรียนรู้มีความหมายต่อตน (อารมณ์) การมีส่วนร่วมในลักษณะ ดังกล่าวจะเป็นปัจจัยส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ที่แท้จริงได้ดี

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้กำหนดความหมายของสมรรถนะการสอนของครู คือ สมรรถนะของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน จึง หมายถึงพฤติกรรมที่แสดงออกต่อการทำงานและเป็นตัวบ่งชี้ ความสำเร็จของงานในองค์กรต่าง ๆ ได้ ดีกว่าระดับการศึกษาหรือเขาวนปัญญาของบุคคล ทำให้การพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ หรือทรัพยากร บุคคลในปัจจุบันจึงเน้นการพัฒนาสมรรถนะเป็นฐาน (Competency Based Human Resource Development) ฉะนั้นความสำเร็จของการสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงของกระทรวงศึกษาธิการ จะต้อง เริ่มต้นจากการพัฒนาสมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้บุคลากรเกิดการ เปลี่ยนแปลงหรือ ปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน ซึ่งขณะนี้ทาง ก.ศ.ได้นำเอา สมรรถนะ มาเป็นตัวตั้งใน การประเมินครูและบุคลากร ทางการศึกษาที่มีหรือขอเลื่อนตำแหน่งวิทยฐานะ ซึ่งสมรรถนะที่ใช้ใน การประเมินการปฏิบัติงานของครูและ บุคลากรทางการศึกษานั้น มี 3 ประเภทคือ 1. สมรรถนะหลัก 2. สมรรถนะประจำสายงาน 3. วินัย คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ

สมรรถนะหลัก เป็นสมรรถนะร่วมที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนต้องมีเพราะ เป็นสมรรถนะพื้นฐาน ของบุคลากรที่จะส่งผลให้การปฏิบัติงานในทุกตำแหน่งหน้าที่ประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วย 4 สมรรถนะย่อย คือ

1. การมุ่งผลสัมฤทธิ์หมายถึงการปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่น เพื่อให้งานสำเร็จ ถูกต้องสมบูรณ์ มีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงานและพัฒนาผลงานให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

2. การบริการที่ดีหมายถึงความตั้งใจที่จะปรับปรุงระบบบริการให้มี ประสิทธิภาพเพื่อให้ผู้รับบริการ เช่น ผู้เรียน ครูผู้ปกครองพึงพอใจ

3. การพัฒนาตนเอง หมายถึง การศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ พร้อมกับติดตามศึกษาค้นคว้า ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ ในวงวิชาการและวิชาชีพ ทั้งนี้เพื่อพัฒนา ตนเองและวิชาชีพ

4. การทำงานเป็นทีม หมายถึงความร่วมมือร่วมใจ สนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือ ให้กำลังใจแก่เพื่อน ร่วมงาน มีมนุษยสัมพันธ์ ปรับตัวเข้ากับคนอื่นได้และมีภาวะผู้นำ-ผู้ตามที่ดี

สมรรถนะประจำสายงาน หมายถึงสมรรถนะเฉพาะที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของ บุคลากรแต่ละตำแหน่ง เช่น ผู้บริหาร ครูและ ศึกษานิเทศก์ ทำให้สามารถปฏิบัติงานในสายงานนั้น ๆ ได้สำเร็จตามเป้าหมายซึ่งสมรรถนะ ประจำสายงานของครูนั้นประกอบด้วย 5 สมรรถนะ คือ

1. การจัดการเรียนรู้หมายถึงความรู้ ความสามารถในการสร้างและพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา ความรู้ ลึกเรื่องเนื้อหาสาระ เทคนิคกระบวนการจัดการเรียนรู้การสร้าง การ เลือก การใช้สื่อ แหล่งเรียนรู้และนวัตกรรม ทางการศึกษา ตลอดจนการวัดผลและประเมินผลการ จัดการเรียนรู้

2. การพัฒนาผู้เรียน หมายถึง ความสามารถในการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึง ประสงค์แก่ผู้เรียน ทั้ง คุณธรรม จริยธรรม ทักษะชีวิต สุขภาพพลานามัย ความเป็นประชาธิปไตย ความเป็นไทย รวมไปถึงการดูแล ช่วยเหลือผู้เรียน
3. การบริหารจัดการชั้นเรียน หมายถึงความสามารถในการกำกับดูแลชั้น เรียน สร้างบรรยากาศ ในการจัดการเรียนรู้จัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นและประจำวิชา

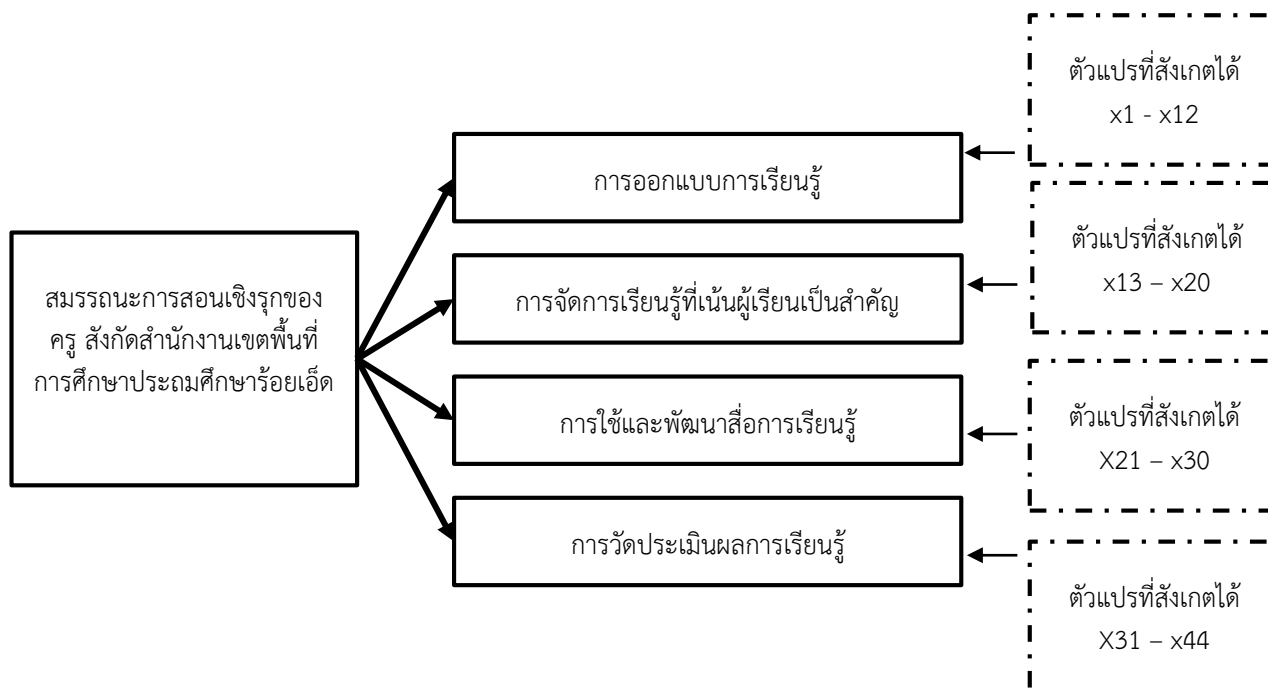
4. การวิเคราะห์การสังเคราะห์การวิจัย คือความสามารถในการคิดแยกแยะ ทำความเข้าใจในประเด็นต่าง ๆ แล้ว สรุปเป็นกฎเกณฑ์หลักการ สามารถรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนา

งาน

5. การสร้างความร่วมมือกับชุมชน หมายถึง การมีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน เพื่อดึงชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการสนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

การวิเคราะห์องค์ประกอบ Factor analysis มีชื่อเรียกในภาษาไทย หลายคำ เช่น การวิเคราะห์องค์ประกอบ การเคราะห์ตัวประกอบ การวิเคราะห์องค์ประกอบ เพชรน้อย สิ่งช่างชัย (2549) ให้ความหมายคือการวิเคราะห์องค์ประกอบเป็นเทคนิคทาง สถิติสำหรับวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัว (Multivariate analysis techniques) ที่ออกแบบมาเพื่อช่วยให้นักวิจัยได้ใช้แสวงหาความรู้ความจริงดังกล่าว เช่น นักวิจัยสามารถใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis หรือ EFA) ในการพัฒนาทฤษฎีหรือนักวิจัยสามารถใช้การ วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis หรือ CFA) ในการทดสอบหรือยืนยันทฤษฎี

กรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมุ่งเน้นรูปแบบการศึกษาค้นคว้าเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis EFA)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย: 1. ประชากร คือ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด จำนวน 7,570 คน 2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด ซึ่งได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากสูตรของ ทาโรยามาเน (Yamane, 1973: 727-728) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 5% ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น คือ 379.92 คน เพื่อความสะดวกแก่การคิดสัดส่วนผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละโรงเรียน ผู้วิจัยจึงทำการปรับกลุ่มตัวอย่างเป็น 380 คน โดยการสุ่ม กลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย: แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามองค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย: ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามและเก็บด้วยตนเองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 รายละเอียดดังนี้

1. ขออนุญาตจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์กับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ติดต่อผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตนัดวัน เวลา เพื่อเก็บข้อมูล
3. ประสานงานกับเจ้าหน้าที่โรงเรียนทำความเข้าใจในการตอบแบบสอบถาม และส่งคืนแบบสอบถาม กลับมายังผู้วิจัย จำนวน ซึ่งก็ยังเพียงพอเป็นไปตามเงื่อนไขในการการเก็บข้อมูลในการวิเคราะห์องค์ประกอบ
4. นำแบบสอบถามไปตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้และนำผลการตอบแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิจัย: สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย 1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) มาใช้ในการอธิบาย ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามและระดับของสมรรถนะ 2. สถิติวิเคราะห์องค์ประกอบข้อมูลเกี่ยวกับ องค์ประกอบสมรรถนะการสอนเชิงรุกของครู โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายด้าน รายข้อ แล้วนำผลการวิเคราะห์ที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ การแปลความหมาย ค่าเฉลี่ย เพื่อหาระดับความคิดเห็น ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) 3. วิเคราะห์เกี่ยวกับองค์ประกอบสมรรถนะ การสอนเชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด โดยวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ทำการสกัดตัวแปร และหมุนแกน ตัวประกอบ เพื่อหาองค์ประกอบหรือปัจจัยที่สำคัญ โดยมี ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวคิดของ สุกชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2537)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด

ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด	จำนวน(n)	ร้อยละ(P)
1. เพศ		
ชาย	110	28.94
หญิง	270	71.06
2. อายุ		
22 - 30 ปี	142	37.37
31 - 40 ปี	92	24.21
41 - 50 ปี	82	21.57
51 ปีขึ้นไป	64	16.85
3. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	264	73.33
ปริญญาโท	116	26.67
ปริญญาเอก	-	-
4. ประสบการณ์ทำงาน		
ไม่เกิน 1 ปี	25	6.58
2 - 10 ปี	302	79.47
11 - 20 ปี	33	8.68
21 - 30 ปี	15	3.95
31 ปีขึ้นไป	5	1.32
5. วิทยฐานะ		
ครูผู้ช่วย	101	26.57
ครู	195	51.31
ครูชำนาญการ	48	12.63
ครูชำนาญการพิเศษ	35	9.21
ครูเชี่ยวชาญ	1	0.28
ครูเชี่ยวชาญพิเศษ	-	-
รวม	380	100.00

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีทั้งหมด 380 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 270 คน ร้อยละ 71.06 และเป็นเพศชาย จำนวน 110 คน ร้อยละ 28.94

มีอายุอยู่ระหว่าง 22 - 30 ปี จำนวน 142 คน ร้อยละ 37.37 อายุระหว่าง 31 - 40 ปี จำนวน 92 คน ร้อยละ 24.21 อายุระหว่าง 41 - 50 ปี จำนวน 82 คน ร้อยละ 21.57 และอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 64 คน ร้อยละ 16.85

มีระดับการศึกษา ปริญญาตรี จำนวน 264 คน ร้อยละ 73.33 ระดับปริญญาโท จำนวน 116 คน ร้อยละ 26.67 และมีระดับการศึกษาปริญญาเอกจำนวน - คน ร้อยละ -

มีประสบการณ์ทำงาน ไม่เกิน 1 ปี จำนวน 25 คน ร้อยละ 6.58 2 - 10 ปี จำนวน 302 คน ร้อยละ 79.47 11 - 20 ปี จำนวน 33 คน ร้อยละ 8.68 21 - 30 ปี จำนวน 15 คน ร้อยละ 3.95 31 ปีขึ้นไป จำนวน 5 คน ร้อยละ 1.32

มีวิทยฐานะ ครูผู้ช่วย จำนวน 101 คน ร้อยละ 26.57 ครู 195 จำนวน คน ร้อยละ 51.31 ครูชำนาญการ จำนวน 48 คน ร้อยละ 12.63 ครูชำนาญการพิเศษ จำนวน 35 คน ร้อยละ 9.21 ครูเชี่ยวชาญ จำนวน 1 คน ร้อยละ 0.28 ครูเชี่ยวชาญพิเศษ จำนวน - คน คิดเป็นร้อยละ -

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ องค์ประกอบสมรรถนะการสอนเชิงรุกของครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด จำนวน 380 คน ผลการทดสอบ ข้อมูลด้วยค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) ซึ่งเป็นค่าที่ใช้วัดความเหมาะสมของข้อมูล พบว่า มีความเหมาะสมในระดับดีมาก KMO = .862, Corrected Item-Total Correlation อยู่ตั้งแต่ 0.61 - 0.89 ซึ่งถือว่าข้อคำถามมีคุณภาพ Cronbach's Alpha ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม อยู่ในช่วง 0.98 Pearson Correlation ของตัวบ่งชี้ทั้ง 44 ตัว มีค่าอยู่ในระหว่าง $r = 0.26 - 0.91$ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งถือว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวก Bartlett's Test of Sphericity พบว่า Sig ที่ .000 แสดงว่าข้อมูลมีความสัมพันธ์กันมาก

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy		.862
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	5072.899
	Df	946
	Sig.	.000

สามารถวิเคราะห์ Factor Analysis ได้ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด พบว่า ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 44 ตัวแปร มีน้ำหนัก องค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.528 ถึง 0.864 ประกอบด้วย การออกแบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ การวัดประเมินผลการเรียนรู้

2. องค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด มี 4 องค์ประกอบ มีรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบดังนี้

2.1 องค์ประกอบที่ 1 เรียกชื่อว่าองค์ประกอบ การวัดประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย ตัวแปรจำนวน 14 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.608 ถึง 0.826 อธิบายความแปรปรวนได้มากที่สุดคือร้อยละ 80.951

2.2 องค์ประกอบที่ 2 เรียกชื่อว่าองค์ประกอบ การออกแบบการเรียนรู้ ประกอบด้วย ตัวแปรจำนวน 12 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.552 ถึง 0.846 อธิบายความแปรปรวนได้มากที่สุดคือร้อยละ 17.973

2.3 องค์ประกอบที่ 3 เรียกชื่อว่าองค์ประกอบ การใช้และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ประกอบด้วย ตัวแปรจำนวน 10 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.545 ถึง 0.732 อธิบายความแปรปรวน ได้มากที่สุดคือร้อยละ 7.066

2.4 องค์ประกอบที่ 4 เรียกชื่อว่าองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วยตัวแปรจำนวน 8 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.528 ถึง 0.715 อธิบายความแปรปรวนได้มากที่สุดคือร้อยละ 7.053

3. ผลการศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

ผลการศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด พบว่า มีรายละเอียดของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ แต่ละด้านขององค์ประกอบ ดังนี้

สมรรถนะด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ซึ่งแปลผลและเรียงลำดับค่าเฉลี่ยแต่ละด้านได้ดังนี้ ครูผู้สอนการกำหนดจุดประสงค์และขอบเขตของการวัดการเรียนรู้ของผู้เรียน $\bar{x} = 4.36$ ครูผู้สอนกำหนดคุณลักษณะที่ต้องการวัดตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ $\bar{x} = 4.41$ ครูผู้สอนกำหนดคุณลักษณะที่ต้องการวัดตามสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน $\bar{x} = 4.31$ ครูผู้สอนกำหนดคุณลักษณะที่ต้องการวัดตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน $\bar{x} = 4.33$ ครูผู้สอนกำหนดวิธีการวัดและเครื่องมือวัด $\bar{x} = 4.32$ ครูผู้สอนสร้างเครื่องมือวัด $\bar{x} = 4.29$ ครูผู้สอนดำเนินการวัดตามวิธีการที่กำหนด $\bar{x} = 4.29$ ครูผู้สอนตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการวัด $\bar{x} = 4.27$ ครูผู้สอนแปลความหมายผลการวัดและนำผลการวัดไปใช้ $\bar{x} = 4.26$ ครูผู้สอนกำหนดจุดประสงค์การประเมินให้สอดคล้องจุดประสงค์ของการเรียนรู้ $\bar{x} = 4.36$ ครูผู้สอนประมวลและผสมผสานข้อมูลต่าง ๆ ของทุกรายการที่วัดได้ $\bar{x} = 4.33$ ครูผู้สอนวินิจฉัยข้อบกพร่องและตัดสินโดยเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ $\bar{x} = 4.25$ ครูผู้สอนประเมินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ $\bar{x} = 4.31$ ครูผู้สอนปรับปรุงพัฒนาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ $\bar{x} = 4.31$

สมรรถนะด้านการออกแบบการเรียนรู้ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ซึ่งแปลผลและเรียงลำดับค่าเฉลี่ยแต่ละด้านได้ดังนี้ ครูผู้สอนศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา มาตรฐานและตัวชี้วัดการเรียนรู้ $\bar{x} = 4.36$ ครูผู้สอนวิเคราะห์พื้นฐาน ผู้เรียนและบริบทการเรียนรู้ $\bar{x} = 4.31$ ครูผู้สอนกำหนด จุดประสงค์การเรียนรู้ $\bar{x} = 4.49$ ครูผู้สอนกำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน $\bar{x} = 4.35$ ครูผู้สอนกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ $\bar{x} = 4.40$ ครูผู้สอนกำหนดระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม $\bar{x} = 4.44$ ครูผู้สอนเลือกใช้เทคนิคการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา $\bar{x} = 4.39$ ครูผู้สอนเลือกสื่อการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ $\bar{x} = 4.44$ X9 ครูผู้สอนกำหนดการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ $\bar{x} = 4.39$ ครูผู้สอนสร้างเครื่องมือในการประเมินผลการเรียนรู้ $\bar{x} = 4.33$ ครูผู้สอนประเมินผลการจัดการเรียนรู้ $\bar{x} = 4.32$ ครูผู้สอนการปรับปรุงการเรียนการสอน $\bar{x} = 4.41$

สมรรถนะด้านการใช้และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ซึ่งแปลผลและเรียงลำดับค่าเฉลี่ยแต่ละด้านได้ดังนี้ ครูผู้สอนศึกษาและวิเคราะห์จุดประสงค์ การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ $\bar{x} = 4.38$ ครูผู้สอนวิเคราะห์คุณลักษณะและธรรมชาติของผู้เรียน $\bar{x} = 4.41$ ครูผู้สอนคำนึงถึงความประหยัดทั้ง งบประมาณ และเวลาให้เหมาะสม $\bar{x} = 4.27$ ครูผู้สอนเลือกสื่อการสอนที่ สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์การเรียนรู้ $\bar{x} = 4.36$ ครูผู้สอนเลือกสื่อการสอนที่ตรงกับลักษณะของ เนื้อหาของบทเรียน $\bar{x} = 4.42$ ครูผู้สอนเลือกสื่อการสอนให้เหมาะสมกับจำนวนของผู้เรียน $\bar{x} = 4.38$ ครูผู้สอนเลือกสื่อการสอนที่เหมาะสมกับ สภาพแวดล้อมของชั้นเรียน $\bar{x} = 4.32$ ครูผู้สอนเลือกสื่อการสอนที่มีลักษณะน่าสนใจ และดึงดูดความสนใจ $\bar{x} = 4.39$ ครูผู้สอนเลือกสื่อการสอนที่มีวิธีการใช้งานง่าย เก็บรักษา และบำรุงรักษาได้สะดวก $\bar{x} = 4.33$ ครูผู้สอนนำผลการใช้สื่อที่ได้มาทำการปรับปรุงแก้ไข $\bar{x} = 4.32$

สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ซึ่งแปลผลและเรียงลำดับค่าเฉลี่ยแต่ละด้านได้ดังนี้ ครูผู้สอนศึกษาความต้องการหรือความสนใจของผู้เรียนโดยเปิดโอกาสให้

ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ $\bar{x} = 4.47$ ครูผู้สอนให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง $\bar{x} = 4.33$ ครูผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างทักษะที่จะนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน $\bar{x} = 4.36$ ครูผู้สอนใช้สื่อการสอนเพื่อฝึกการคิด การแก้ปัญหาและการค้นพบความรู้ $\bar{x} = 4.39$ ครูผู้สอนมีการใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง $\bar{x} = 4.26$ ครูผู้สอนพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่าง โรงเรียนกับผู้ปกครอง และชุมชน $\bar{x} = 4.09$ ครูผู้สอนมีการสังเกตประเมินพัฒนาการของ ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง $\bar{x} = 4.35$ ครูผู้สอนวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้เพื่อใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป $\bar{x} = 4.35$

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ และผลการศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Exploratory Factor Analysis: EFA) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจและระบุองค์ประกอบที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรได้ พบว่าเมื่อทำการสกัดองค์ประกอบเบื้องต้นมีองค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่า 1 จำนวน 7 องค์ประกอบ เมื่อทำการหมุน แกนองค์ประกอบแบบวารีแมกซ์ โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาว่าตัวแปรใดจะอยู่ในองค์ประกอบใด เมื่อค่าน้ำหนักขององค์ประกอบของตัวแปรนั้นมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปและมีเกณฑ์ขั้นต่ำคือในแต่ละองค์ประกอบจะต้องมีตัวแปรตั้งแต่ 5 ตัวแปรขึ้นไป จากเหตุผลและเงื่อนไขในการวิเคราะห์องค์ประกอบ จึงทำให้ผู้วิจัยได้องค์ประกอบที่ชัด 4 องค์ประกอบจึงได้พิจารณาตั้งชื่อองค์ประกอบ และสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 80.951 ซึ่งองค์ประกอบแต่ละด้าน มีดังนี้

1. องค์ประกอบการวัดประเมินผลการเรียนรู้
2. องค์ประกอบด้านการออกแบบการเรียนรู้
3. องค์ประกอบด้านการใช้และพัฒนาสื่อการเรียนรู้
4. องค์ประกอบด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผลการศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูซึ่งเมื่อพิจารณาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สามารถแยกเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

1. ด้านการออกแบบการเรียนรู้ พบว่า ครูผู้สอน มีระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 3 อันดับแรก คือ ครูผู้สอนกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ รองลงมา คือ ครูผู้สอนกำหนดระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม และ ครูผู้สอนมีการปรับปรุงการเรียนการสอน

2. ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ครูผู้สอน มีระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 3 อันดับแรก คือ ครูผู้สอนศึกษาความต้องการหรือความสนใจของผู้เรียนโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ รองลงมา คือ ครูผู้สอนใช้สื่อการสอนเพื่อฝึกการคิด การแก้ปัญหาและการค้นพบความรู้ และ ครูผู้สอนใช้สื่อการสอนเพื่อฝึกการคิด การแก้ปัญหาและการค้นพบความรู้

3. ด้านการใช้และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ พบว่า ครูผู้สอน มีระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 3 อันดับแรก คือ ครูผู้สอนเลือกสื่อการสอนที่ตรงกับลักษณะของ เนื้อหาของบทเรียน รองลงมา คือ ครูผู้สอนวิเคราะห์คุณลักษณะและธรรมชาติ ของผู้เรียน และ ครูผู้สอนเลือกสื่อการสอนที่มีลักษณะน่าสนใจและดึงดูดความสนใจ

4. ด้านการวัดประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า ครูผู้สอน มีระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 3 อันดับแรก คือ ครูผู้สอนกำหนดคุณลักษณะที่ต้องการวัดตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ รองลงมา คือ ครูผู้สอนกำหนดจุดประสงค์การประเมินให้สอดคล้องจุดประสงค์ของการเรียนรู้ และครูผู้สอนประมวลและผสมผสานข้อมูลต่าง ๆ ของทุกรายการที่วัดได้

ซึ่งมีผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Zeiger (2015) ที่ได้กำหนดองค์ประกอบของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกไว้ว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้ 1. ออกแบบการเรียนรู้การสอน 2. ใช้วิธีการสอนที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้ 3. การใช้เทคโนโลยี เป็นสื่อ ในการสอน 4. ประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน และสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้กำหนดองค์ประกอบของ สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไว้ว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้ 1. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร 2. การออกแบบการเรียนรู้อย่างสอดคล้องและเป็นระบบ 3. จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4. การใช้และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ 5. การวัดประเมินผลการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องจาก ครูผู้สอนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด มีสมรรถนะในด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ จึงส่งผลให้สามารถวิเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ได้ 4 องค์ประกอบ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

จากการวิจัยพบว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด ในด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ อยู่ในระดับที่มาก แต่ยังคง ต่ำ กว่าสมรรถนะด้านอื่นๆ ซึ่งหากต้องมีแนวทางในการที่จะพัฒนาในส่วนนี้ ต้องส่งเสริมให้ครูผู้สอนรู้และเข้าใจในเรื่องของการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ และนำมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

หน่วยงานต้นสังกัดควรนำผลการศึกษาค้นคว้าของครูผู้สอน และสมรรถนะการสอนเชิงรุก ไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาค้นคว้าองค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

ควรศึกษาเพื่อพัฒนาแนวทางในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (2562). *รายงานเฉพาะเรื่องที่ 12 หลักสูตรและการเรียนการสอน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการ
- ทิตนา แคมมณี. (2553). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย. (2549). *หลักการและการใช้สถิติการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัว สำหรับการวิจัยทางการพยาบาล*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.). (2564). *โครงการเพิ่มศักยภาพครูให้มีสมรรถนะของครูยุคใหม่สำหรับการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21*. Retrieved from: <https://www.ipst.ac.th/about-us/mission2>
- สถาพร พงษ์พิบูล. (2558). *เอกสารประกอบการฝึกอบรม “คุณภาพผู้เรียนเกิดจากกระบวนการเรียนรู้”*. สระแก้ว: คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสระแก้ว.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด. (2564). *การอบรมพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้ Active Learning ในสถานศึกษา*. ร้อยเอ็ด: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือประเมินสมรรถนะครู (ฉบับปรับปรุง)*. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). *การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2553). *แนวการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สินินาฏ จันทะภา. (2564). *“ครูยุคใหม่สู่การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ” สิ่งจำเป็นที่ต้องมี*. Retrieved from: https://www.ipst.ac.th/news/12598/teacher_ipst.html.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2537). *การสร้างมาตรวัดในการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- อัมมาร สยามวาลา (2554). *การปฏิรูปการศึกษารอบใหม่: สู่การศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง*. เอกสารวิชาการนำเสนอในงานสัมมนาวิชาการสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยประจำปี 2556.
- Yamane, T. (1973). *Statistics an introductory analysis*. New York Harper & Row.
- Zeiger, S. (2015). *English Education*. Miami State: Miami University.

